

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie działań niezbędnych do zapewnienia spełniania przez Trybunał Konstytucyjny wymogów sądu ustanowionego na mocy prawa, niezawisłego i bezstronnego.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Macieja Tomczykiewicza, pana posła Michała Pyrzyka, panią posłankę Annę Marię Żukowską, pana posła Sławomira Ćwika i pana posła Pawła Śliza.

(-) Piotr Adamowicz; (-) Paweł Bliźniuk; (-) Marek Jan Chmielewski; (-) Żaneta Cwalina-Śliwowska; (-) Sławomir Ćwik; (-) Adam Dzedzic; (-) Maria Małgorzata Janyska; (-) Patryk Jaskulski; (-) Piotr Kandyba; (-) Iwona Karolewska; (-) Zbigniew Konwiński; (-) Marek Krząkała; (-) Aleksandra Leo; (-) Dorota Łoboda; (-) Jerzy Meysztowicz; (-) Jacek Niedźwiedzki; (-) Jolanta Niezgodzka; (-) Barbara Oliwiecka; (-) Łukasz Osmalak; (-) Karolina Pawliczak; (-) Norbert Pietrykowski; (-) Elżbieta Anna Polak; (-) Mariusz Popielarz; (-) Michał Pyrzyk; (-) Marek Sawicki; (-) Krystyna Sibińska; (-) Piotr Paweł Strach; (-) Paweł Śliz; (-) Wioleta Tomczak; (-) Maciej Tomczykiewicz; (-) Jarosław Urbaniak; (-) Adrian Witczak; (-) Mariusz Witczak; (-) Piotr Zgorzelski; (-) Anna Maria Żukowska.

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

**w sprawie działań niezbędnych do zapewnienia spełniania przez Trybunał
Konstytucyjny wymogów sądu ustanowionego na mocy prawa, niezależnego
i bezstronnego**

W trosce o byt i przyszłość naszej Ojczyzny oraz o wszystkich obywateli Rzeczypospolitej, chcąc zagwarantować skuteczną ochronę praw obywatelskich oraz rzetelne i sprawne działanie Trybunału Konstytucyjnego, który w świetle standardów konstytucyjnych oraz wiążących Rzeczpospolitą standardów międzynarodowych i europejskich, przestał spełniać swoją funkcję jako organ bezstronny i niezależny, służący obywatelom Rzeczypospolitej jako najważniejszy strażnik ich konstytucyjnych praw, co zostało potwierdzone przez:

- 1) Trybunał Konstytucyjny w wyrokach z dnia 3 grudnia 2015 r., sygn. K 34/15, Dz. U. poz. 2129, oraz z dnia 9 grudnia 2015 r., sygn. K 35/15, Dz. U. poz. 2147,
- 2) Orzecznictwo Sądu Najwyższego (I KZ 29/21, V KZ 47/21, I KZP 5/23, II KK 76/23) i Naczelnego Sądu Administracyjnego (III OSK 2528/2, III OSK 1336/24), stwierdzające, że Trybunał Konstytucyjny nie jest w stanie pełnić swojej konstytucyjnie przypisanej roli,
- 3) Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w uchwale z dnia 6 marca 2024 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego lat 2015–2023 w kontekście działalności Trybunału Konstytucyjnego (M.P. z 2024 r. poz. 198),
- 4) Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyrokach z dnia 7 maja 2021 r. w sprawie Xero Flor przeciwko Polsce (skarga nr 4907/18), z dnia 14 grudnia 2023 r. w sprawie M.L. przeciwko Polsce (skarga nr 40119/21) oraz z dnia 13 listopada 2025 r. w sprawie A.R. przeciwko Polsce (skarga nr 6030/21), z których wynika, że Trybunał Konstytucyjny nie spełnia wymogów sądu ustanowionego na mocy prawa, niezależnego i bezstronnego zgodnie z art. 6 i 13 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności,
- 5) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 18 grudnia 2025 r. w sprawie C-448/23 Komisja Europejska przeciwko Polsce, stwierdzającym, że w odniesieniu do działalności orzeczniczej, składu oraz wyboru prezesa Trybunału Konstytucyjnego Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na podstawie art. 19

ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej z uwagi na to, że Trybunał Konstytucyjny nie spełnia wymogów sądu niezależnego, bezstronnego i ustanowionego na mocy ustawy,

- Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w szczególności w obliczu poważnych geopolitycznych zagrożeń u naszych granic, a także z uwagi na konieczność wzmocnienia związków Rzeczypospolitej Polskiej z naszymi sojusznikami w Europie i zachowania jednolitości Unii Europejskiej, co wiąże się z koniecznością przestrzegania wiążących Rzeczpospolitą zobowiązań międzynarodowych i europejskich, w tym także wiążących Rzeczpospolitą orzeczeń trybunałów międzynarodowych, stwierdza, że:

- 1) Trybunał Konstytucyjny, w którego składzie zasiadali Mariusz Muszyński, Henryk Cioch i Lech Morawski – wybrani do Trybunału Konstytucyjnego z rażącym naruszeniem podstawowych norm dotyczących powoływania sędziów, na miejsca już wcześniej obsadzone – nie spełniał wymogów sądu ustanowionego na mocy prawa, niezależnego i bezstronnego, po śmierci Henryka Ciocha i Lecha Morawskiego w składzie Trybunału Konstytucyjnego nadal zasiadają Justyn Piskorski oraz Jarosław Wyrembak, co oznacza, że wymogi te nadal nie są spełnione,
- 2) powołanie Julii Przyłębskiej na stanowisko Prezesa Trybunału Konstytucyjnego zostało dokonane bez wcześniejszego uzyskania wymaganej prawem uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Trybunału Konstytucyjnego oraz z udziałem sędziów wybranych do Trybunału Konstytucyjnego na skutek rażącego naruszenia podstawowych norm dotyczących powoływania sędziów Trybunału Konstytucyjnego na miejsca już uprzednio obsadzone, wskutek czego w okresie od 20 grudnia 2016 r. do 29 listopada 2024 r. pracą Trybunału Konstytucyjnego kierowała osoba nieuprawniona, a podejmowane przez nią czynności, w szczególności w zakresie wyznaczania składów orzekających, były dokonywane z naruszeniem prawa, przez co Trybunał Konstytucyjny nie spełnia wymogów sądu ustanowionego na mocy prawa, niezależnego i bezstronnego,
- 3) powołanie Bogdana Świączkowskiego na stanowisko Prezesa Trybunału Konstytucyjnego obarczone jest tymi samymi wadami prawnymi, co wybór Julii Przyłębskiej, w szczególności udziałem w Zgromadzeniu Ogólnym Sędziów Trybunału Konstytucyjnego sędziów wybranych do Trybunału Konstytucyjnego na skutek rażącego naruszenia podstawowych norm dotyczących powoływania sędziów Trybunału Konstytucyjnego na miejsca już uprzednio obsadzone, w rezultacie czego Trybunałem Konstytucyjnym kieruje faktycznie osoba nieuprawniona, a podejmowane przez nią

czynności w zakresie wyznaczania składów orzekających były i są nadal dokonywane z naruszeniem prawa, przez co Trybunał Konstytucyjny nie spełnia wymogów sądu ustanowionego na mocy prawa, niezawisłego i bezstronnego,

- 4) sędziowie Trybunału Konstytucyjnego Roman Hauser, Andrzej Jakubecki oraz Krzysztof Ślebzak zostali prawidłowo wybrani na sędziów Trybunału Konstytucyjnego na kadencję, która rozpoczęła się z dniem 7 listopada 2015 r., jednakże bezprawnie pozbawieni możliwości objęcia urzędu w wyniku odmowy przyjęcia przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudę ślubowania, co – jak jednoznacznie stwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 3 grudnia 2015 r., sygn. K 34/15 – stanowiło naruszenie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej – działając w duchu poszanowania Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a także zobowiązań międzynarodowych Rzeczypospolitej (art. 9 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), w tym w szczególności Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, stanowiącej podstawę funkcjonowania wspólnoty państw europejskich, a także w świetle zasady lojalnej współpracy, o której mowa w art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej - uznaje za konieczne podjęcie działań służących ukształtowaniu składu osobowego Trybunału Konstytucyjnego w taki sposób, by Trybunał ten spełniał wymogi sądu ustanowionego na mocy prawa, niezawisłego i bezstronnego, w tym w szczególności dokonania wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego na wolne miejsca, z uwzględnieniem potrzeby odbudowy zaufania publicznego do tego organu. Nadrzędnym celem podejmowanych działań jest przywrócenie funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego jako organu wykonującego określone w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zadania, w sposób zgodny z obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej porządkiem prawnym.

UZASADNIENIE

Projektowana uchwała stanowi reakcję Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej na utrwalone i jednoznacznie potwierdzone w orzecznictwie sądów krajowych oraz europejskich naruszenia zasad państwa prawnego, do których doszło w związku z obsadą składu Trybunału Konstytucyjnego w latach 2015–2016, a których skutki oddziaływały na funkcjonowanie tego organu w kolejnych latach. Bezpośrednim impulsem do podjęcia uchwały jest wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 18 grudnia 2025 r. w sprawie C-448/23 Komisja Europejska przeciwko Polsce, w którym Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej potwierdził, że Trybunał Konstytucyjny nie spełnia wymogów sądu ustanowionego na mocy prawa, niezawisłego i bezstronnego ze względu na nieprawidłowości w procedurach powołania trzech sędziów Trybunału Konstytucyjnego w grudniu 2015 r. oraz w procedurze powołania jego Prezesa w grudniu 2016 r. przez co Rzeczpospolita uchybiła swoim zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej.

Wyrok ten wpisuje się w całą serię rozstrzygnięć sądów krajowych i międzynarodowych, które konsekwentnie wskazywały, że naruszenia dokonane na etapie wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego miały charakter pierwotny i systemowy. Już w wyrokach z dnia 3 i 9 grudnia 2015 r. (sygn. K 34/15 oraz K 35/15) Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej wyboru sędziów na miejsca już obsadzone. Następnie Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyrokach w sprawach Xero Flor przeciwko Polsce oraz M.L. przeciwko Polsce jednoznacznie uznał, że udział osób nieuprawnionych do orzekania prowadził do naruszenia prawa do sądu ustanowionego ustawą.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku w sprawie C-448/23 potwierdził te ustalenia na gruncie prawa Unii Europejskiej, stwierdzając, że Rzeczpospolita Polska uchybiła zobowiązaniom wynikającym z art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej. Oznacza to, że skutki kryzysu konstytucyjnego w obszarze funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego nie miały wyłącznie charakteru wewnętrznego, lecz prowadziły do naruszenia fundamentalnych standardów ochrony sądowej w Unii Europejskiej.

W tej sytuacji brak jednoznacznego stanowiska Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w przedmiocie skutków prawnych tych naruszeń prowadziłby do dalszego pogłębiania stanu niepewności prawnej. W szczególności dotyczy to oceny mocy prawnej czynności podejmowanych z udziałem osób wybranych w procedurze sprzecznej z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, a także konsekwencji tych czynności dla porządku prawnego oraz ochrony praw jednostki. Utrzymywanie tego stanu pozostawałoby w sprzeczności z zasadą

legalizmu (art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej), zasadą pewności prawa oraz zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Podobnie jak uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 2024 r., projektowana uchwała stanowi element szerszego procesu przywracania zgodności funkcjonowania organów konstytucyjnych z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej oraz standardami prawa europejskiego. Jest ona wyrazem odpowiedzialności Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej za kształt ustrojowy państwa oraz za wykonanie zobowiązań wynikających z członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej i Radzie Europy.

Przyjęcie uchwały należy postrzegać jako działanie konieczne dla odbudowy zaufania do Trybunału Konstytucyjnego jako organu ochrony konstytucyjnych praw i wolności, a także jako krok w kierunku odbudowy porządku prawnego po okresie kryzysu konstytucyjnego. Uchwała tworzy w tym celu niezbędne ramy aksjologiczne. Potwierdza bowiem fundamentalne zasady państwa prawnego, w tym zasadę nadrzędności Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zasadę legalizmu, zasadę podziału i równowagi władz oraz zasadę niezależności sądów i niezawisłości sędziów. Stanowi tym samym wyraźny sygnał, że naruszenia tych zasad – nawet jeżeli były dokonywane w formie aktów o charakterze formalnym – nie mogą zostać zaakceptowane ani utrwalone w porządku prawnym, a ich skutki wymagają jednoznacznej oceny z perspektywy konstytucyjnej.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznaje za konieczne podjęcie działań zmierzających do rzeczywistego usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego, a nie jedynie ich deklaratywnego stwierdzenia. Działania te powinny mieć charakter kompleksowy i pozostawać w ścisłym związku z aksjologicznymi i interpretacyjnymi ramami wyznaczonymi niniejszą uchwałą.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznaje za niezbędne podjęcie działań służących ukształtowaniu składu osobowego Trybunału Konstytucyjnego w taki sposób, aby Trybunał ten spełniał wymogi sądu ustanowionego na mocy prawa, niezawisłego i bezstronnego. Oznacza to w szczególności konieczność dokonania wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego na wolne miejsca w składzie tego organu, przy uwzględnieniu potrzeby odbudowy zaufania publicznego do Trybunału Konstytucyjnego jako organu ochrony konstytucyjnych praw i wolności. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej podkreśla, że prawidłowe obsadzenie składu osobowego Trybunału Konstytucyjnego stanowi warunek konieczny przywrócenia jego zdolności do wykonywania konstytucyjnych zadań w sposób zgodny z zasadą państwa prawnego oraz respektowania przez Trybunał Konstytucyjny obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej porządku prawnego.